

Processos de participació ciutadana en l'ordenació del paisatge.

Les dimensions socials del paisatge.

*Una aproximació metodològica de
l'assignació de valors al paisatge.*

GIRONA, 1 de juny de 2007

Consorci serveis agroambientals de les comarques del Baix Ebre i el Montsià

INTRODUCCIÓ

- Anàlisi de la participació ciutadana en la defensa del riu Ebre. Els valors atorgats al recurs riu. Tortosa, 2002.
- *Dones en moviment. Una anàlisi de la lluita en defensa de l'Ebre.* Cossetània Edicions. Valls, 2005.
- Determinació dels valors associats al paisatge rural vinculat a les construccions de pedra en sec de la comarca del Baix Ebre. Tortosa, 2004.

ÍNDEX

1. TÈORIES, MÈTODES I TÈCNIQUES.
2. ENTREVISTA EN PROFUNDITAT.
3. ASSIGNACIÓ DE VALORS AL PAISATGE.

PERSPECTIVA	NIVELL TECNOLÒGIC (com i amb què investiguem?)	NIVELL METODOLÒGIC (perquè i com investiguem?)	NIVELL EPISTEMIOLÒGIC (per a què i per aquí investiguem?)
DISTRIBUTIVA	<ul style="list-style-type: none"> · Pregunta-resposta · Tecnica quantitativa: ✓ ENQUESTA 	<ul style="list-style-type: none"> · Funció referencial del llenguatge · Anàlisi ESTADÍSTIC ✓ Coneixement DESCRIPTIU 	<ul style="list-style-type: none"> · Allò investigat com a OBJECTE (que no parla, respon). · Produeix un coneixement censal, estadístic que pretén ser OBJECTIU.
ESTRUCTURAL	<ul style="list-style-type: none"> · Conversació · Tecnica cualitativa: ✓ ENTREVISTA profunditat ✓ GRUP de discussió 	<ul style="list-style-type: none"> · Funció estructural del llenguatge · Anàlisi del DISCRUS ✓ Coneixement EXPLICATIU/opinatiu. 	<ul style="list-style-type: none"> · Allò investigat com a OBJECTE (al que se li demana que parli). · Per conèixer opinons, coneixement SUBJECTIU.
DIALÈCTICA	<ul style="list-style-type: none"> · Assamblea · Tècniques participatives: ✓ Dinàmiques de grup 	<ul style="list-style-type: none"> · Funció pragmàtica del llenguatge ✓ Coneixement PROPOSITIU 	<ul style="list-style-type: none"> · Allò investigat com a SUBJECTE (propicia sinèrgies).

FONT: VILASANTE, T., MONTAÑÉS, M., MARTÍN, P., coord. (2001), *Prácticas locales de creatividad social. Construyendo ciudadanía 2.*, El viejo topo.

TEORIES, MÈTODES I TÈCNIQUES

RECAPITULANT

TRIANGULACIÓ METODOLÒGICA.

Per realitzar un estudi social complert és necessari utilitzar tant tècniques quantitatives (enquesta), com qualitatives (entrevistes en profunditat i grups de discussió) com les tècniques dialèctiques participatives.

ÍNDEX

1. TÈORIES, MÈTODES I TÈCNIQUES.
2. ENTREVISTA EN PROFUNDITAT.
3. ASSIGNACIÓ DE VALORS AL PAISATGE.

ENTREVISTA EN PROFUNDITAT

1. Distribució i tamany de la mostra.
2. Redacció de les preguntes.
 - La forma i el contingut.
 - Organització, seqüència i localització.
3. Durant l'entrevista.

ENTREVISTA EN PROFUNDITAT

DISTRIBUCIÓ I TAMANY DE LA MOSTRA.

- ✓ **DISTRIBUCIÓ.** Determinada per l'objectiu del procés participatiu amb la finalitat de cobrir al màxim possible la representativitat de **l'univers del discurs** al voltant de la temàtica d'estudi.
- ✓ **TAMANY.** En les tècniques estructurals **no existeix un criteri rígid** sobre el nombre d'entrevistes a realitzar. Generalment s'introdueix el principi de SATURACIÓ. Orientativament es considera un mínim de 8-10 entrevistes per tal de garantir que quedin reflexades totes les posicions (institucions, grups organitzats i individus no associats).

ENTREVISTA EN PROFUNDITAT

DISTRIBUCIÓ I TAMANY DE LA MOSTRA.

✓ TÈCNIQUES DE RECLUTAMENT.

- . INFORMANTS CLAU: membres d'entitats i altres particulars que s'han considerat rellevants per la qüestió a estudiar.
- . "BOLA DE NEU": persones entrevistades ens posen en contacte amb altres.
- . CONTACTES PROPIS.

ENTREVISTA EN PROFUNDITAT

DISTRIBUCIÓ I TAMANY DE LA MOSTRA.

✓ **EXEMPLE:** el cas de l'EBRE.

OBJECTIU: explicar les motivacions que conduïren als ciutadans/anes de Tortosa a participar en els actes públic reivindicatius.

HIPÒTESI PRINCIPAL: El riu Ebre proporciona un elevat valor simbòlic i crea identitat. Així que el motor que activa la mobilització per defensar l'Ebre és el sentiment.

ENTREVISTA EN PROFUNDITAT

DISTRIBUCIÓ I TAMANY DE LA MOSTRA.

Per donar cobertura a la hipòtesi de partida: rellevança del valor simbòlic en la mobilització en defensa de l'Ebre.

La variable ocupacional marca la distribució i el tamany de la mostra.

14 individus:

- població ocupada 10 (6 sector 3àri, 3 2àri i 1 1àri)
- població no ocupada 4 (jubilat, mestressa de casa, estudiant i a l'atur).

ENTREVISTA EN PROFUNDITAT

DISTRIBUCIÓ I TAMANY DE LA MOSTRA.

✓ **EXEMPLE: el cas de la PEDRA EN SEC.**

DOBLE OBJECTIU:

Interpretar i valorar la percepció del paisatge i els seus valors patrimonials per part dels agents en el seu àmbit territorial. Com a complement a la fase analítica de l'estudi (coneixement dels valors menys mesurables).

Identificar interessos existents entre els diferents agents i valorar el possible conflicte entre ells, per tal de comptabilitzar, en la mesura del possible, totes les aspiracions existents (per formulació de recomanacions i criteris de gestió).

Consorci serveis agroambientals de les comarques del Baix Ebre i el Montsià

ENTREVISTA EN PROFUNDITAT

DISTRIBUCIÓ I TAMANY DE LA MOSTRA.

Per donar cobertura a l'objectiu del procés participatiu: agents rellevants de l'àmbit paisatgístic. Pagès veritable arquitecte del pasiate.

24 individus:

- 10 agricultors
- 2 agronegoci
- 2 polític municipals
- 1 tècnic de l'administració
- 3 entitats relacionades
- 1 ciutadà d' "a peu"

ENTREVISTA EN PROFUNDITAT

1. Distribució i tamany de la mostra.
2. Redacció de les preguntes.
 - La forma i el contingut.
 - Organització, seqüència i localització.
3. Durant l'entrevista.

ENTREVISTA EN PROFUNDITAT

REDACCIÓ DE LES PREGUNTES: la forma.

1. Redacció plana a la comprensió de tothom. Preguntes obertes o estímuls que facin brollar el discurs i no preguntes tancades pròpies del qüestionari d'enquesta

Quins valors te per vostè el riu Ebre?

Què representa per vostè el riu Ebre?

Quines vivències personals tè vostè al voltant del riu Ebre?

NO FER SERVIR: o sigui que..., això és..., es a dir...

Consorci serveis agroambientals de les comarques del Baix Ebre i el Montsià

ENTREVISTA EN PROFUNDITAT

REDACCIÓ DE LES PREGUNTES: la forma.

2. Preguntes que potencien la producció i fluïdesa del discurs.

Donem arguments per oposar-se al transvasament de l'Ebre?

Que diria a aquells que tracten d'insolidaris als que s'oposen als transvasaments?

Donim arguments per justificar la implantació de polítiques agràries que mantinguin el cultiu de l'olivera a les Terres de l'Ebre?

ENTREVISTA EN PROFUNDITAT

REDACCIÓ DE LES PREGUNTES: la forma.

3. Cercar la màxima asepsia semàntica. No impedir el desenvolupament el discurs. Preguntes generals i no inductores. No emetre judicis de valor.

*Com valora els **costos** derivats del transvasament?*

*Com valora els **beneficis** derivats del Pla Integral de Protecció del Delta de l'Ebre?*

*Quin **efectes** creu que tindrà el transvasament a les Terres de l'Ebre?*

ENTREVISTA EN PROFUNDITAT

REDACCIÓ DE LES PREGUNTES: el contingut.

1. Preguntes encarregades a resaltar característiques personals, contextuals i demogràfiques.

Dades d'identificació personal o ambiental. Permeten situar a l'entrevistat/ada en relació a les altres persones.

Edat, sexe, nivell de formació, nivell social, ideologia.

ENTREVISTA EN PROFUNDITAT

REDACCIÓ DE LES PREGUNTES: el contingut.

2. Preguntes relatives a les experiències i comportaments dels subjectes vers l'objectiu d'estudi.

Ha assistit vosté a alguna manifestació? A quines? Perquè? Que és el que destacaria?

Forma part de la Plataforma per la Defensa de l'Ebre? Perquè?

Vostè perquè es va dedicar a la pagesia, concretament al cultiu de l'oli d'oliva? Com descriuria el tipus d'explotació que te?

ENTREVISTA EN PROFUNDITAT

REDACCIÓ DE LES PREGUNTES: el contingut.

3. Per recollir informació sobre objectius i fins.

Per vostè quines particularitats té el cultiu de l'olivera en front d'altres cultius?

Quin paper creu que juguen, i han de jugar, els pagesos? I els altres actors socials (entitats ecologistes, entitats culturals i ciutadans d' "a peu"? I les Cooperatives Agràries? I les Comunitats de Regants?

ENTREVISTA EN PROFUNDITAT

REDACCIÓ DE LES PREGUNTES: el contingut.

4. Per descobrir la dimensió afectiva dels subjectes, es formularan preguntes relatives a sensacions, emocions i sentiments.

Que representa, per vosté, el riu Ebre?.

Quines vivències personals, en el devenir de la seva vida, giren o han girat al voltant del riu?.

Me podria comentar com viu vostè el paisatge vinculat a l'olivera?.

ENTREVISTA EN PROFUNDITAT

REDACCIÓ DE LES PREGUNTES: el contingut.

5. Relatives als coneixements que la persona té sobre el tema objecte d'estudi.

Què sap en relació a "La Nova Cultura de l'Aigua"?

Quines millores contemplaria vostè respecte el cultiu de l'olivera a les TE?

Com valora vostè les polítiques agràries impulsades des de les administracions públiques?

Consorti serveis agroambientals de les comarques del Baix Ebre i el Montsià

ENTREVISTA EN PROFUNDITAT

REDACCIÓ DE LES PREGUNTES: el contingut.

6. Evocar fets passats introduint la dimensió temporal en les qüestions (passat/present/futur del tema d'anàlisi).

Quin és el futur de la pagesia de l'olivera a les TE?

Dintre la seva família hi ha continuïtat en el treball de pagès olivaire?

Quins factors creu que potencien aquest fet? Com valora vostè aquestes circumstàncies?

ENTREVISTA EN PROFUNDITAT

ORGANITZACIÓ DE L'ENTREVISTA

1. INTRODUCCIÓ. Per explicar:
 - ✓ El propòsit i objectiu de l'entrevista.
 - ✓ El com i el perquè de la selecció.
 - ✓ La naturalesa anònima i confidencial de la conversació.
 - ✓ La necessitat d'enregistrar la conversa.
 - ✓ L'ús final del contingut de la conversa enregistrada.

ENTREVISTA EN PROFUNDITAT

ORGANITZACIÓ DE L'ENTREVISTA

2. GUIÓ PREVI. Integrat pels objectius i els ítems ha assolir mitjançant el procés participatiu. Es plantejen una serie de preguntes orientatives, obertes, que serveixin d'estímul a la generació de discurs.

Estructura de recolzament a partir de la qual l'investigador/ora pot mantenir una conversació relativament lliure.

ENTREVISTA EN PROFUNDITAT

SEQÜÈNCIA DE L'ENTREVISTA

1. FASE INICIAL.

Preguntes que impliquen poca controvèrsia, descriptives i relatives a experiències personals.

2. FASE INTERMITJA.

Bon moment per centrar-se en qüestions relatives a les creences, opinions, sentiments i accions.

ENTREVISTA EN PROFUNDITAT

SEQÜÈNCIA DE L'ENTREVISTA

3. FASE AVANÇADA.

Arribat a aquest punt, cal que existeixi un clima de confiança per tal d'avordar allò relatiu als coneixements i habilitats de l'entrevistat/ada vers la causa d'estudi. Així com també la formulació de les preguntes per l'obtenció de les dades personals.

És el moment més delicat de la conversació ja què podem posar en evidència o incomodar a l'individu.

Consorci serveis agroambientals de les comarques del Baix Ebre i el Montsià

ENTREVISTA EN PROFUNDITAT

LOCALITZACIÓ DE L'ENTREVISTA

L'investigador s'acoplarà als horaris i localitzacions que l'entrevistat proposi. Amb la finalitat, així, de propiciar l'escenari que garanteixi la màxima naturalitat i comoditat a l'entrevistat/ada.

ENTREVISTA EN PROFUNDITAT

1. Distribució i tamany de la mostra.
2. Redacció de les preguntes.
 - La forma i el contingut.
 - Organització, seqüència i localització.
3. Durant l'entrevista.

ENTREVISTA EN PROFUNDITAT

DURANT L'ENTREVISTA

1. Traslladar a la persona entrevistada que és el nostre centre d'atenció.

DIMENSIÓ FÀTICA del llenguatge:

Ummm..., sí, sí..., clar, clar..., ja, ja...

Llenguatge NO VERBAL:

Moure lleugerament el cap de dalt a baix.

ENTREVISTA EN PROFUNDITAT

DURANT L'ENTREVISTA

2. Treballar la EMPATÍA.

- ✓ Posar-se al seu lloc.
- ✓ Actitud entre l'alienació i l'enaltemament.
- ✓ No mostrar el coneixement tècnic.
- ✓ Promocionar la comoditat del discurs emès per l'entrevistat.

ENTREVISTA EN PROFUNDITAT

DURANT L'ENTREVISTA

3. Administrar el silenci (escolta activa). Per tal que l'entrevistat, notant que se l'escolta emeti el seu discurs.
 - ✓ No interrompre.
 - ✓ No tallar els silencis (espai temporal de cerca d'emocions i d'organització del discurs).

Quines vivències personals ha tingut al voltant del riu?

" Bueno , jo vaig naixer a la vora del riu **(SILENCI)** i **(SILENCI)** me vaig criar a l'Illa de D'Audí **(SILENCI)**. Totes les tardes anàvem a jugar. **(SILENCI)**. L'he passat en barca , l'he passat a peu , l'he nadat , he pescat anguilles , he tret animals del riu en riades **(SILENCI)** He pescat lliçals al canal quan se buidava... I **(SILENCI)** , i **(SILENCI)** , i **(SILENCI-GRAN SILENCI)** Quan he estat absent de Tortosa **(SILENCI)** que han sigut 16 anys **(GRAN SILENCI)** Lo primer que volia vore era al riu **(SE LI TRENC LA VEU I SE LI ENTEL·LEN ELS ULLS. GRAN SILENCI)**... I és així!

Llavons el riu, no mol poden, no pot desaparèixer! **(RECUPERA EL TÓ DE VEU I EL DIRCURS)**. No pot estar controlat per la mà humana , per l'especulació . Té que dixer-se en llibertat , perquè sino , la proba és que mos l'acabaran matan . Perquè li astan abocan moltes coses que a altres llocs no aboquen . Tenim les nuclears , tenim un munt de residuos que el riu en les seves avingudes s'ha mantingut ell mateix. I sino pos **(SILENCI)** mmm, a nivell turisme : la verdó que crea i les hortes que rega , lo delta que banya i la forma de viure d'esta gent **(SILENCI)** mos canviarà, i molt ràpidament !. I això al turisme que busca la gent de natura a l'extensió nostra, pos això mos desapareixerà. **(SILENCI)** La nabegabilitat , què és una gran idea. Perquè és pot mantindre un caudal. S'han gastat uns diners i això hauria de ser efectiu...Va ser la mateix època que Port Aventura. Port Aventura equipa i funciona , i aquí pos pareix que **(SiLENCI)**, QUE ho han abandonat!!. Perquè donen xifres que no son reals , no passen tantes de barques com diuen . Però no passen perquè no volen , no passen **perquè no poden passar !** . Perquè no hi ha el caudal ni el dragatge . Lo riu és viu, mou les arenes , i això a nivell turístic... Pos la gent vol una seguretat, no vol trencar la barca. **(SILENCI)** I si tú tens una cosa, has de donar un servei, no pots enganyar a la gent ..."

ENTREVISTA EN PROFUNDITAT

DURANT L'ENTREVISTA

4. S'ha d'ajudar a l'entrevistat/ada en la producció del discurs sense que suposi una intromissió per part nostra.

✓ Expressions neutres: *alguna cosa més al voltant de...*

✓ Si algun ítem no ha quedat clar: MAIÈUTICA
SOCRÀTICA.

ESTIMULAR EL DISCURS. DIFÍCIL DISCURSOS VALORACIÓN INTANGIBLE.

Per a vosté que representa el riu Ebre? "Oh, lo riu és lo tot , lo riu és lo tot! Natros hem viscut de la pagesia i de l'horta que lo que necessita és aigua. Si se'n va lo riu i l'aigua, pos aquí misèria, misèria... "

Altres vivències que hagi tingut vosté al riu? "Com vols dir ? "

*Si han anat en barca, pescar, banyar-se a la xiquina, records de juventut...? " No. Això no. Perquè xiqueta, natros només faena . No estem per anar d'excursió ni tot això. **Lo riu per a viure, per a regar i per a sobreviure.**"*

I ha assistit vosté a alguna manifestació ? "Pos la veritat és que no. I hem fet molt mal fet!! . Però ara que van a Barcelona, a Barcelona anirem! "

I ha vist imatges per televisió? " Ah, sí, sí. La de Brussel·les."

*Que destacaria vosté del que veia per televisió? "Pos la, la, la voluntat tan gran. No sé com explicar-te-ho ara!. Que veus que la gent **mos surt de dins defensar l'Ebre**. Que veus que **la gent està ficant esta cosa que portem dins... Una cosa que l'estimem i que tothom s'ha volcat...** "*

ESTIMULAR EL DISCURS. DIFÍCIL DISCURSOS VALORACIÓN INTANGIBLE.

Quines vivències a tingut o té a l'entorn del riu?

"Bueno. **Vivències personals escasses**. Perquè tot i tindre el riu que mos partix la població, no l'he viscut massa. En l'època estudiantil no hem representava res. A les vacances era un punt de passeig pel canyar. O sigui sempre tens aquella intregació en què el riu és part de la població, dels teus ambients, dels teus afectes... Perquè además, a les festes de la Cinta sempre, en la meua juventud, portaven algún espectacle al riu. A banda de què el focs artificials de cloenda els fan al altre cantó de riu.."

Perquè vostè lo que és anar a pescar, banyar-se a la Xiquina...?

"És que aquí està! **Activitats directament involucrades en lo riu, no!**. Perquè la Xiquina me la mirava de lluny. Mmm, pescador no ho he sigut mai. Pero al riu li vaig dedicar, quan vaig començar la meua etapa poètica, que he fet molts de versos, un soneto. Perquè cada any, parlo de la meua joventut, precisament a la Xiquina, **rendiem un tribut, de com a mínim una o dues vides, de nois que s'ofegaven. Era una endèmia que passés un estiu sense ofegar-se ningú. Perquè els caragols que te el riu, sobretot quan va pujat, són molt traidors.**"

ÍNDEX

1. TÈORIES, MÈTODES I TÈCNIQUES.
2. ENTREVISTA EN PROFUNDITAT.
3. ASSIGNACIÓ DE VALORS AL PAISATGE.

ASSIGNACIÓ DE VALORS AL PAISATGE

ANÀLISI DEL DISCURS.

PAISATGE: resultat del procés metabòlic que l'espècie humana, constituïda en societat, estableix amb l'entorn natural.

Per a l'organisme social el paisatge presenta unes funcions determinades pel procés d' "*apropiació de la natura*".

El paisatge esdevindrà tot allò que s'interpreti des de la perspectiva dels aprofitaments humans, atorgant-li així valor.

ASSIGNACIÓ DE VALORS AL PAISATGE

ANÀLISI DEL DISCURS.

Atenent als 3 subsistemes d'intercanvi:

- Intercanvi de bens i serveis de valor de canvi econòmic. Paisatge com a OBJECTE.

FUNCIO SÒCIO-ECONÒMICA.

- Intercanvi d'homes i dones en base al valor simbòlic derivat de les experiències individuals o col·lectives. Paisatge com a SUBJECTE.

FUNCIO IDENTITÀRIA.

- Intercanvi de paraules en base a la determinació del valor de prestigi.
Paisatge com a CONCEPTE.

FUNCIO AMBIENTAL. FUNCIO PATRIMONIAL.

Consorci serveis agroambientals de les comarques del Baix Ebre i el Montsià

ASSIGNACIÓ DE VALORS AL PAISATGE

ELS VALORS DEL PAISATGE.

F.SÒCIO-ECONÒMICA (paràmetres crematístic i procés social del treball)

1. Valor d'ús directe (productivitat pesquera, arrossaire, olivarera, etc.)
2. Valor d'ús indirecte (turisme rural, excursionisme, nabegabilitat riu-delta, etc.).

F.AMBIENTAL (paràmetres ecològics)

3. Valor d'exsitència (connector biològic, prevenció erosió, prevenció incendis, etc.).

ASSIGNACIÓ DE VALORS AL PAISATGE

ELS VALORS DEL PAISATGE.

F.IDENTITÀRIA:

F.EMOCIONAL (connector de sentiments)

4. Valor simbòlic.

- ✓ Vivències personals (records infantesa i gaudi personal).
- ✓ Quotidianeïtat (familiaritat, humanitzador, espai socialitzador i tradició familiar).

F.PATRIMONIAL (idiosincràsia)

5. Valor de llegat (folklore, gastronomia, cultura, art, història, llenguatge, tradició).

ASSIGNACIÓ DE VALORS AL PAISATGE

ELS VALORS DEL PAISATGE.

F.com a FONT DE VIDA (sostenibilitat ambiental i humana):

6. Valor d'ús potencial. Visió global del paisatge que integra les altres visions anant més enllà dels 3 subsistemes d'intercanvi (objecte, subjepte, paraula) per incorporar la dimensió TEMPORAL com a criteri de valoració particular.
 - ✓ Garant dels usos actuals per les generacions futures.
 - ✓ Valoració global en termes humans, ecosocials i comunitaris.

GENERALMENT ÍMPLICIT. Importància de les transcripcions de les entrevistes. Llegir i re-llegir.

Consorci serveis agroambientals de les comarques del Baix Ebre i el Montsià

ASSIGNACIÓ DE VALORS AL PAISATGE

RECAPITULANT

FUNCIÓ PAISATGE	UNITATS DE MESURA	VALORS ASSOCIATS
SÒCIO-ECONÒMICA	<ul style="list-style-type: none">· crematística· el treball	<ul style="list-style-type: none">· d'Ús directe· d'Ús indirecte
AMBIENTAL	<ul style="list-style-type: none">· parametres ecològics	<ul style="list-style-type: none">· d'Existència
IDENTITÀRIA-EMOCIONAL	<ul style="list-style-type: none">· sentiments	<ul style="list-style-type: none">· Simbòlic
IDENTITÀRIA-PATRIMONIAL	<ul style="list-style-type: none">· idiosincràsia	<ul style="list-style-type: none">· de Llegat
FONT DE VIDA	<ul style="list-style-type: none">· sostenibilitat ambiental i humana	<ul style="list-style-type: none">· d'ús Potencial

FONT: Elaboració pròpia.

Consorti serveis agroambientals de les comarques del Baix Ebre i el Montsià

I quines vivències personals has tingut a l'entorn del riu?

" Una cosa que me va fer molta il·lusió va ser una de les primeres vegades que vaig anar en **golondrina en muns cusins**. Perquè nuns cusins no havien anat mai, són de fora i no havien tingut la oportunitat mai d'anar pel riu. És allò de que vius i saps que està lo riu allí. Pos, no se! En los **amics** anar a la vora del riu a fer la xarrada tirant pedretes, allò que salten.. O allò que vas pasejant vora el riu en **alguna xica agarrats de la mà**. O les **històries que los teus iaies** tan contat sobre el riu... Jo he anat poques vegades al Delta a nivell de golondrina o embarcació per la desembocadura però , xeik !! (admiració) les poques vegades que he anat... Mmm s'ha de viure!!!. És molt xulo, veus un munt **d'espècies d'animals, l'aigua com xoca en la barca...** S'ha de viure! S'ha de viure!. La **brissa** que et toca quan vas en barco o les **llacunes a banda i banda** ...O que los **arrossaires o los mateixos pescadors** que te saluden com si te coneguessen de tota la vida... Això, si no vas pel riu no ho veus... Lo riu és com **lo confesor, un amic fidel, només ho sap ell i lo secret se l'emporta de cara a vall**. M'antens? Es un **pont entre jo i los meus records i me permet compartir coses en la gent que estimo**. Li dones valor per esta sèrie de petites coses que no tenen més importància que atres. Només de sentir lo sorroll de l'aigua i vore los colors del riu, pos, me relajo i me quedo agust... **No és només aigua el que passa, és lo cor i los sentiments que han donat forma a la teua vida... Això no té preu!!** "

"**Lo riu dividix la ciutat en dos** , jo vic a una banda del riu i cada dia per anar treballar lo crusava quatre vegades . Porto a mun fill va a taekondo a dins Tortosa. Quan vaig de compres... torno a crussar-lo. Està dins de la ciutat, és com un element més del dia a dia. **Lo riu és un carrer més de la ciutat! I per lo tant, pos te l'estimes com tot el conjunt urbà de la població.**"

V.Simbòlic: vivències-estètic, vivències-gaudi personal, quotidianeïtat-espai socialitzador, quotidianeïtat-familiaritat, quotidianeïtat-humanització. V.Llegat: tradició. V.Existència: ecològic. V.d'Ús directe. V.d'Ús indirecte. V. Potencial.

“La gent de les TE tenim aquella mania de pujar al Port, o al Coll de l’Alba, o des del poble del Mas de Barberans que també és un lloc elevat, I veus la plana del Baix Ebre i Montsià que és difícil diferenciar on està la partició de les dos comarques... **I les oliveres aporta color, lo color verd** i aquells arbres que son més grans que sempre sobresurten que son los garrofers que aporta aquells punts més foscos.”

“Les oliveres a demés, tota la vida ma semblat **molt màgic, de nit, lo que brillen!** És l’únic arbre que brilla jo encara quan vaig per l’estranger ho contrasto, només lo xop se li pot parèixer, però només brilla per una cara... L’olivera sempre ha sigut màgica!”

V. Simbòlic: vivències-estètic, vivències-gaudi personal. V. d’Ús indirecte.

“Lo que passa es que és com aquell que està acostumat a vore una cosa tots los dies i al final no li dones importància; com la família, **la valores quan notes a faltar la presencia d’un familiar!**... Per aixó i ha gent que rebat algú marge i diu que no passa res, però quan be un **aiguat conte que si que passa!** “

“Jo soc pagès i normalment mires lo **resultat econòmic**. L’arbre és bonic, Sí. Però com que ja estem acostumats, **és com aquell que per molt guapa que sigue la teua dona com que la veus tots los dies** pos ja no ne fas cas!

V.Simbòlic: quotidianeïtat-familiaritat. V.d’Ús directe.

“Hi ha hagut un **esforç humà per a poder transformar este paisatge**. És al·lucinant... Milions de quilos de pedra que s’han arribat a manejar **en farinetes d’abadejo**... no te dic de conservar-ho tot, però lo més representatiu evidentment que sí... això seria un **reconeixement per a esta gent que no deixen de ser los nostres avantpassats, gràcies als quals tenim la terra que tenim!**” “Resulta que los pagesos d’ara treballen en un **80% en arbres de fa 150 anys**. Estes plantacions antigues son **particulars del territori**... Un olivera d’esta antiguitat, només de vore la soca, és al·lucinant. Només això ja és emblemàtic. Si a més hi detectes totes les construccions de pedra seca... que vols demanar més? **Quina particularitat vols més?**”

V. Llegat: tradició, història, gastronomia. V. Simbòlic: vivències-estètic, vivències-gaudi personal. V. d’Ús indirecte.

“Resulta que **lo folklore surt de la pagesia i la pagesia és la que ha transformat aquí lo nostre paisatge**, per tant una cosa i l’altra van totalment lligat. Tant des del punt de vista **religiós**: tot lo tema de les benediccions d’olis, la cançó dedicada a la mare de deu de l’Aldea que va aparèixer damunt d’un arbre d’olivera... I la devoció suprema arribava quan hi havia seques als estius, la gent hi anava en processons per a que ploqués... Los diumenges de rams, ara hi ha les palmes però abans lo que se portava per part del pagesos eren los rams d’olivera. Benediccions dels sants olis per part del crios... Des del punt de vista **laic**: dites populars relacionades en l’oli, cançons de jota. **Gastronomia**: pastissets, pa en oli... tot està lligat! Los llibres de cuina popular últimament surten a tope: l’oli d’oliva surt a tope, **Los “quicos”**... Lo que passa és que en la mesura que nos distanciem del món agrícola estem **perden expressions populars**, s’estan quedant a la gent gran”

V.Llegat: folklore, gastronomia, cultura, llenguatge, tradició.

“Al territori passa que la gent d'aquí sí que va a la platja a l'estiu o als ports a l'hivern... però resulta que no van a visitar les planes. No van perquè no saben que pugue haver res d'interessant (excepte lo casador). **Si tu fas un itinerari** per a que la gent vagi a vore arbres i construccions emblemàtiques... Agafa alguna **ruta marcada i en bicicleta o caminat** los diumenges pel de matí.. Quan esta 1ª mesura ja estigui en marxa, cada ajuntament lo que hauria de fer és un **bàndol públic** per fer una crida popular i a partir d'aquí los mitjans de comunicació s'han de fer ressò i poc a poc arribar a la gent..”

“Si mires lo sector industrial al nostre territori: és baixíssim. **Quin altre sector queda per desenvolupar: lo agrari i lo turístic!** Lo agrari i turístic van lligats. Si hem d'esperar que mos porten la indústria de fora estem arreglats! Per tant potenciem lo que tinguéssim, tenim encara uns **paisatges prou verges com per a potenciar un turisme de qualitat..** Pot ser que el paisatge de l'olivera queda una mica desdibuixat, però tenim dos punts d'atracció que son el **Parc Natural del Delta de l'Ebre i el Parc Natural dels Ports, i al mig, a les planes de interconnexió el paisatge de l'olivera.**”

V. d'ús indirecte. V. simbòlic: vivències-gaudi personal. V.d'existència: connector biològic.

MOLTES GRÀCIES PER LA SEVA ATENCIÓ

Neus Miró

Responsable de l'àrea de comunicació,
participació i educació ambiental del CODE.

nmiro@montsia.cat

GIRONA, 1 de juny de 2007

Consorci serveis agroambientals de les comarques del Baix Ebre i el Montsià